

Vem har ordet?

Fördelningen av antalet taltillfällen mellan
män och kvinnor i kommunfullmäktige

Stadsledningskontoret
721 87 Västerås
021-39 00 00 • www.vasteras.se

Sandberg, Solveig
021-392805 • Solveig.Sandberg@vasteras.se

VÄSTERÅS STAD

Bakgrund

Kommunstyrelsen har undertecknat Den europeiska deklARATIONEN för jämställdhet mellan män och kvinnor på lokal och regional nivå, CEMR-deklARATIONEN. Stadsledningskontoret fick i uppdrag att arbeta fram riktlinjer för jämställdhetsarbetet utifrån CEMR-deklARATIONEN. Det har resulterat i en jämställdhetspolicy.

De övergripande målen i jämställdhetspolicyen är:

- att skapa förutsättningar för att kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Västerås ska bli en jämställd kommun
- att avskaffa stereotyper, vilket är avgörande för att uppnå jämställdhet
- att kommunen ska vara en pådrivande aktör i jämställdhetsarbetet och främja jämställdhet inom organisationen och i samhället i stort.

Västerås stads jämställdhetspolicy har utvärderats separat vid ett tillfälle och hanteras nu inom ordinarie styrning och uppföljning. En av de sju punkterna i policyen handlar om hur antalet taltillfällen i kommunfullmäktige fördelas mellan ledamöterna uppdelat på kön. Den punkten utvärderas en gång per mandatperiod. Punkt sju handlar om utbildning för förtroendevalda och tjänstemän. Redovisningen av denna rapport som sker under ett kommunfullmäktigesammanträde är också ett sätt att skapa kunskap och medvetenhet om jämställdhetsintegrering och Västerås stads mål för jämställdhetsarbetet.

Denna kartläggning har genomförts av stadsledningskontoret med konsultstöd av Servicepartner.

Vem har ordet?

Kommunfullmäktiges sammanträden är öppna för allmänheten och det går bra att besöka dessa via åhörarläktaren i fullmäktigesalen. Sammanträdena sänds också på lokal-TV, i närradion och går också ut via hemsidan. På hemsidan ligger sedan sändningen kvar under två års tid. Det innebär att just dessa sammanträden är något av de förtroendevaldas portal ut mot invånarna. Därför är det intressant att se vilken bild som ges.

Under åren har återkommande utbildningstillfällen i jämställdhetsarbete genomförts för förtroendevalda och partierna har själva varit drivande då det gäller att ställa krav på jämställdhetsintegrering.

Könsfördelningen i kommunfullmäktige under nuvarande mandatperioden är densamma som vid mätningen 2013, 43 procent kvinnor och 57 procent män. Vid mätningen 2010 var fördelningen jämnare, 48 procent kvinnor och 52 procent män. Fördelningen av antalet taltillfällen var dock betydligt mer ojämn vid mätningen 2010 trots att andelen kvinnor var hög.

I Västerås kommunfullmäktige tillämpas principen om att ledamöternas inlägg maximeras till tre minuter. I denna kartläggning synliggörs och jämförs fördelningen av antalet taltillfällen mellan könen från kommunfullmäktiges sammanträden från 5 september 2013 med sammanträdet 1 september 2016. Den första undersökningen genomfördes 2010.

Jämfört med förra mätningen 2013 så har männens andel av antalet som talade minst en gång i förhållande till samtliga ordinarie ledamöter ökat från 57 procent till 62 procent, kvinnornas andel har minskat från 43 procent till 38 procent. Mandatfördelningen uppdelat på kön har inte förändrats mellan åren 2013 och 2016.

Summan av totala antalet taltillfällen på sammanträdet 1 september 2016 uppgick till 167. Kvinnorna stod för 41 procent och männen för 59 procent.

Tabell 1 Könsfördelning av ordinarie ledamöter i kommunfullmäktige år 2016

Ordinarie ledamöter i kommunfullmäktige, totalt 61	Andel
Män: 35	57 %
Kvinnor: 26	43 %

Könsfördelningen av ordinarie ledamöter i kommunfullmäktige 2016 är densamma som vid förra mätningen 2013.

Tabell 2 Fördelning av antal taltillfällen inom respektive kön 1 september 2016

	Kvinnor	Män
Antalet ordinarie ledamöter i KF	26	35
Andelen ordinarie ledamöter i KF	43 procent	57 procent
Antalet ledamöter som talade minst 1 gång	12	20
Andelen ledamöter/kön som talade minst 1 gång	46 procent	57 procent
Antalet ledamöter som talade minst 3 gånger	8	11
Andelen ledamöter/kön som talade minst 3 gånger	31 procent	31 procent
Antalet ledamöter som talade minst 5 gånger	5	10
Andelen ledamöter/kön som talade minst 5 gånger	19 procent	29 procent
Antalet ledamöter som talade minst 10 gånger	2	4
Andelen ledamöter/kön som talade minst 10 gånger	8 procent	11 procent

Det är 26 kvinnor och 35 män som är ordinarie ledamöter i kommunfullmäktige i Västerås. Siffrorna är beräknade efter ordinarie ledamöter i kommunfullmäktige och är inte justerade efter det ledamöter som närvarade på sammanträdet den 1 september 2016.

Det var totalt 32 personer som talade minst en gång. Av dessa var 12 kvinnor och 20 män. Det var 19 personer talade minst tre gånger. Av dessa var 8 kvinnor och 11 män, vilket motsvarar 31 procent av ledamöterna. Det var två kvinnor och fyra män som talade minst tio gånger.

Tabell 3 Fördelning av antalet taltillfällen inom respektive kön 5 september 2013

	Kvinnor	Män
Antalet ledamöter	26	35
Andelen ledamöter	43 procent	57 procent
Antalet ledamöter som talade minst 1 gång	16	21
Andelen ledamöter/kön som talade minst 1 gång	62 procent	60 procent
Antalet ledamöter som talade minst 3 gånger	7	10
Andelen ledamöter/kön som talade minst 3 gånger	27 procent	29 procent

På sammanträdet 5 september 2013 var det totalt 37 personer, 61 procent av ledamöterna, som talade minst en gång. 17 personer talade minst tre gånger, 7 kvinnor och 10 män.

Sammanfattning

Det är tredje gången som kartläggning av fördelningen av antalet taltillfällen i kommunfullmäktige genomförs, i september 2010, 2013 och 2016.

Den största skillnaden uppmättes mellan 2010 och 2013. Det blev betydligt jämnare fördelning av andelen taltillfällen mellan könen vid mätningen 2013. Det finns fortfarande skillnader kvar och i denna kartläggning görs ingen analys av orsakerna till det.

- Andelen män är större än andelen kvinnor i kommunfullmäktige.
- Andelen män i förhållande till totala antalet män som talar minst en gång i kommunfullmäktige är större jämfört med andelen kvinnor som talar.
- Jämfört med senaste mätningen från september 2013 så har antalet kvinnor som talade i kommunfullmäktige september 2016 sjunkit från 16 till 12 och antalet män som talade har sjunkit från 21 till 20. Könsfördelningen var lika vid båda mätningarna, 26 kvinnor och 35 män.
- Summan av totala antalet taltillfällen på sammanträdet 1 september 2016 uppgick till 167. Kvinnorna stod för 41 procent och männen för 59 procent av dessa. Mandatfördelningen var 43 procent kvinnor och 57 procent män.

Denna kartläggning beskriver kortfattat hur antalet taltillfällen fördelas. Då det gäller jämställdhetsaspekter kopplat till debatter och taltillfällen så är det viktigt att också analysera debattklimatet. Språkbruk och hur olika synpunkter värderas och bekräftas (eller det omvända) kan också vara viktiga faktorer som påverkar viljan att tala och aktivt delta i samtalen.

Det är min förhoppning att denna rapport kan bidra till bra samtal och analys av resultaten och av jämställdhetsarbetet i stort.

Västerås 21 december 2016

Solveig Sandberg
Kvalitetsstrateg
Stadsledningskontoret